

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 22 oktober 2023
(OR. en)

12584/23

LIMITE

CO EUR-PREP 31

NOTA

van: het secretariaat-generaal van de Raad

aan: Raad

Betreft: Bijeenkomst van de Europese Raad (26 en 27 oktober 2023)
– Ontwerpconclusies

Op grond van artikel 3, lid 1, van het reglement van orde van de Europese Raad gaan hierbij voor de delegaties de ontwerpconclusies die de voorzitter van de Europese Raad, in nauwe samenwerking met het lid van de Europese Raad dat de lidstaat vertegenwoordigt die het halfjaarlijks voorzitterschap van de Raad bekleedt, en met de voorzitter van de Commissie, heeft voorbereid.

I. OEKRAÏNE

1. De Europese Raad herhaalt dat hij de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, die een onmiskenbare schending van het VN-Handvest vormt, met klem veroordeelt, en bevestigt de onverminderde steun van de Europese Unie voor de onafhankelijkheid, soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne binnen zijn internationaal erkende grenzen, en voor het inherente recht van het land op zelfverdediging tegen de Russische agressie.
2. De Europese Unie zal Oekraïne en zijn bevolking zolang dat nodig is krachtig blijven ondersteunen op financieel, economisch, humanitair, militair en diplomatiek gebied. De Europese Unie zal nauw blijven samenwerken met Oekraïne en de hervormingsinspanningen van het land op zijn Europees traject blijven ondersteunen.
3. De Europese Unie zal in het bijzonder duurzame militaire steun aan Oekraïne blijven verlenen, met name via de Europese Vredesfaciliteit [*p.m. mogelijke vaststelling van het achtste pakket steunmaatregelen*] en de militaire bijstandsmissie van de EU. De Europese Raad onderstreept dat het belangrijk is dat de lidstaten bilaterale inspanningen leveren en, op zeer korte termijn, dat het nodig is dat Oekraïne sneller militaire steun krijgt teneinde het land te helpen voorzien in zijn zeer dringende militaire en defensiebehoeften, waaronder munitie en raketten, evenals luchtafweersystemen ter bescherming van zijn bevolking en zijn kritieke en energie-infrastructuur.

Op langere termijn zullen de Europese Unie en de lidstaten samen met partners bijdragen aan toekomstige toezeggingen aan Oekraïne op het gebied van veiligheid, zodat het land zich in de toekomst kan verdedigen, pogingen tot destabilisering kan weerstaan en daden van agressie kan afweren. De Europese Raad verzoekt de hoge vertegenwoordiger om, volgens de richtsnoeren van de Raad, met Oekraïne gesprekken te gaan voeren over de toekomstige toezeggingen van de EU op het gebied van veiligheid, en verslag over die gesprekken uit te brengen tijdens de bijeenkomst van de Europese Raad in december.

Bij alle toezeggingen op het gebied van militaire steun en veiligheid zal het veiligheids- en defensiebeleid van bepaalde lidstaten ten volle in acht worden genomen en zal rekening worden gehouden met de veiligheids- en defensiebelangen van alle lidstaten.

4. In het licht van de aanhoudende Russische aanvallen op civiele en kritieke infrastructuur in Oekraïne, zullen de Europese Unie en haar lidstaten de levering van humanitaire hulp en bijstand voor civiele bescherming opvoeren, waaronder apparatuur zoals stroomgeneratoren, vermogenstransformatoren, mobiele verwarmingscentrales, en hoogspannings- en verlichtingsapparatuur, om het land en zijn bevolking door de volgende oorlogswinter te helpen.
5. De Europese Unie en haar lidstaten zullen hun intensievere inspanningen inzake diplomatieke contacten en samenwerking met Oekraïne en andere landen voortzetten om zo breed mogelijke internationale steun te verzekeren voor een alomvattende, rechtvaardige en duurzame vrede en voor de belangrijkste beginselen en doelstellingen van de Oekraïense vredesformule, met het oog op het houden van een mondiale vredestop.
6. Rusland is verantwoordelijk voor de immense schade die zijn aanvalsoorlog tegen Oekraïne aanricht. Er moet, in coördinatie met partners, beslissende vooruitgang worden geboekt met het bestemmen van de uitzonderlijke opbrengsten bij particuliere entiteiten die rechtstreeks voortkomen uit de geïmmobiliseerde tegoeden van Rusland teneinde het herstel en de wederopbouw van Oekraïne te ondersteunen, met inachtneming van het EU- en het internationaal recht. De Europese Raad verzoekt de hoge vertegenwoordiger en de Commissie daar versneld werk van te maken. De Europese Unie blijft zich inzetten voor het ondersteunen, in coördinatie met internationale partners, van de reparatie, het herstel en de wederopbouw van Oekraïne, waaronder de ontminning. In dit verband is de Europese Raad ingenomen met het resultaat van de op 11 en 12 oktober 2023 in Zagreb gehouden internationale donorconferentie voor humanitaire ontminning in Oekraïne, dat ook steun voor de efficiënte governance van mijnbestrijding omvat.
7. Rusland en zijn leiders moeten volledig ter verantwoording worden geroepen voor het voeren van een aanvalsoorlog tegen Oekraïne en voor andere meest ernstige misdrijven naar internationaal recht. De Europese Raad roept ertoe op de inspanningen voort te zetten, ook in de kerngroep, om een tribunaal voor de vervolging van het misdrijf agressie tegen Oekraïne op te richten dat de ruimst mogelijke regio-overschrijdende steun en legitimiteit moet genieten[, en om een mechanisme voor volledige vergoeding op te zetten]. Daarnaast spreekt de Europese Raad zijn steun uit voor de werkzaamheden van het Internationaal Strafhof, en veroordeelt hij de Russische pogingen om het internationale mandaat en het functioneren ervan te ondermijnen.

8. De Europese Raad dringt er bij Rusland en Belarus in de krachtigste bewoordingen op aan onmiddellijk te zorgen voor de veilige terugkeer van alle onrechtmatig gedeporteerde en overgebrachte Oekraïense kinderen en andere burgers.
9. Ruslands capaciteit om zijn aanvalsoorlog te voeren moet verder worden verzwakt, onder meer door het verscherpen van sancties, ervoor te zorgen dat deze volledig en doeltreffend worden uitgevoerd, en te voorkomen dat ze worden omzeild, met name voor goederen met een hoog risico, in nauwe samenwerking met partners en bondgenoten. De Europese Raad veroordeelt de aanhoudende militaire steun van Iran en Belarus voor de Russische aanvalsoorlog. Hij dringt er bij alle landen, met name de DVK, op aan de Russische aanvalsoorlog niet materieel of anderszins te ondersteunen. De Europese Unie zal haar samenwerking met partners ter bestrijding van valse narratieven door Rusland en desinformatie over de oorlog opvoeren.
10. [De Europese Unie maakt zich ernstig zorgen over het door de Russische Federatie aangekondigde voornemen om zijn ratificatie van het Alomvattend Kernstopverdrag (CTBT) in te trekken.]
11. Uit zijn unilaterale besluit om de uitvoering van het Zwarte Zee-graaninitiatief stop te zetten, zijn doelbewuste aanvallen op Oekraïense graanopslag- en -uitvoervoorzieningen, en zijn acties om de vrije scheepvaart op de Zwarte Zee te belemmeren, blijkt dat Rusland voedsel als wapen blijft inzetten en de mondiale voedselzekerheid blijft ondermijnen. De Europese Raad benadrukt het belang van veiligheid en stabiliteit op de Zwarte Zee, hetgeen cruciaal is voor de duurzame uitvoer van graan. Hij steunt alle inspanningen, waaronder die van de VN, voor het faciliteren van de uitvoer van graan en andere landbouwproducten uit Oekraïne naar de meest behoeftige landen, met name in Afrika en het Midden-Oosten. De Europese Raad roept ertoe op de capaciteit van de EU-solidariteitscorridors verder op te voeren om de doorvoer en uitvoer naar deze landen te faciliteren, en verzoekt de Commissie nieuwe maatregelen daartoe voor te stellen.

12. De Europese Raad is ingenomen met de verlenging van de tijdelijke bescherming voor ontheemden uit Oekraïne tot maart 2025. De Europese Unie blijft zich inzetten om ontheemden, zowel in Oekraïne als in de Europese Unie, te ondersteunen, onder meer door middel van toereikende en flexibele financiële steun aan de lidstaten waarvoor de kosten voor medische hulp, onderwijs en levensonderhoud voor vluchtelingen het hoogst zijn.
13. De Europese Unie zal de Republiek Moldavië blijven steunen bij het aangaan van de uitdagingen waarmee het land wordt geconfronteerd als gevolg van Ruslands agressie tegen Oekraïne, alsook bij de hervormingsinspanningen van het land op zijn Europees traject.

II. MIDDEN-OOSTEN

14. De Europese Raad bevestigt de verklaring van zijn leden van 15 oktober 2023, en heeft de geboekte vooruitgang op verschillende actiegebieden en de follow-up van de situatie geëvalueerd.
15. De Europese Raad staat achter de oproep van VN-secretaris-generaal Guterres tot een humanitaire pauze om veilige toegang voor humanitaire hulp mogelijk te maken en steun tot bij de behoeftigen te krijgen. De Europese Unie zal nauw samenwerken met partners in de regio om burgers te beschermen, steun te verlenen aan wie zich in veiligheid tracht te brengen of bijstand probeert te verstrekken, en de toegang tot voedsel, water, medische zorg, brandstof en onderdak te faciliteren. De Europese Raad herhaalt dat alle gijzelaars onmiddellijk en onvoorwaardelijk moeten worden vrijgelaten.
16. De Europese Raad herinnert eraan dat regionale escalatie moet worden vermeden en dat hiervoor moet worden samengewerkt met partners, ook met de Palestijnse Autoriteit.
17. De Europese Unie is bereid om te helpen nieuw leven te geven aan een politiek proces op basis van de tweestatenoplossing, en is ingenomen met het door Egypte voorgestelde initiatief van een inclusieve vredestop.

III. MEERJARIG FINANCIËEL KADER 2021-2027

18. Na een diepgaande gedachtewisseling over de voorgestelde herziening van het meerjarig financieel kader 2021-2027 verzoekt de Europese Raad de Raad de werkzaamheden voort te zetten teneinde uiterlijk aan het einde van dit jaar een algemeen akkoord te bereiken.

IV. ECONOMIE

19. In het licht van steeds complexer wordende uitdagingen, waaronder een veranderend demografisch landschap en toenemende wereldwijde concurrentie, heeft de Europese Unie een stevige economische basis nodig die haar concurrentievermogen op lange termijn en een gelijk speelveld, zowel intern als mondiaal, waarborgt, waarbij een volledig functionerende eengemaakte markt en de vier vrijheden centraal staan. De Europese Unie moet haar industriële en technologische basis verstevigen en haar economische veerkracht, beveiligde connectiviteit, toegang tot de wereldmarkt en productiviteit versterken, en tegelijkertijd haar open economie behouden.

De Europese Raad heeft de tot dusver geboekte vooruitgang beoordeeld en daarbij onderstreept dat er versneld moet worden gewerkt aan:

- a) het ontwikkelen van het concurrentievoordeel van de EU op het gebied van digitale en schone technologieën, onder meer door te focussen op innovatie, onderzoek, onderwijs en vaardigheden;
- b) het waarborgen van een toereikende voorziening van schone en betaalbare energie;
- c) het verminderen van belangrijke kritieke afhankelijkheden en het diversifiëren van toeleveringsketens door middel van strategische partnerschappen;
- d) het bevorderen van de transitie naar een meer circulaire economie; en
- e) het verlagen van de regeldruk.

20. De Europese Raad:

- a) verzoekt de twee wetgevers snel tot een akkoord te komen over de verordening kritieke grondstoffen, de verordening voor een nettonulindustrie en de hervorming van de opzet van de elektriciteitsmarkt;
- b) vraagt, in het licht van de aanbeveling inzake kritieke technologiegebieden, dat er gezamenlijke risicobeoordelingen worden opgestart;
- c) verzoekt de Commissie en de lidstaten de randvoorwaarden voor investeringen verder te verbeteren, onder meer door middel van een gemeenschappelijk, duidelijk en samenhangend regelgevingskader en een ondernemingsomgeving die gunstiger zijn voor het concurrentievermogen. De Europese Raad verzoekt alle betrokken instellingen verder te werken aan vereenvoudiging van de regelgeving en vermindering van onnodige administratieve lasten, waaronder rapportagevereisten, met name voor kmo's en start-ups. Tevens verzoekt hij de Commissie in dit verband aanvullende voorstellen uit te werken en daarbij de kansen van de data-economie en gestandaardiseerde bedrijfsgegevens te benutten;
- d) verzoekt de Commissie en de twee wetgevers de uitvoering van de conclusies van de Europese Raad van 9 februari en 23 maart 2023 over de reactie op de Inflation Reduction Act van de VS te voltooien en verdere maatregelen te nemen die noodzakelijk worden geacht om het concurrentievermogen van de EU en haar aantrekkelijkheid voor investeringen te vergroten;
- e) herinnert aan zijn verzoek aan de Commissie om verslag uit te brengen aan de Raad over de effecten van het huidige staatssteunbeleid op de integriteit van de eengemaakte markt en op het mondiale concurrentievermogen van de EU.

V. MIGRATIE

21. De Europese Raad hield een strategische bespreking over migratie.

VI. DIVERSEN

22. De Europese Raad betuigt zijn diepste medeleven aan en spreekt zijn solidariteit uit met de slachtoffers van de recente natuurrampen en extreme weersomstandigheden in de EU-lidstaten en in derde landen.
23. De toename van de frequentie en intensiteit van extreme weersomstandigheden onderstreept de urgentie van de wereldwijde respons op de klimaatnoodtoestand. Inspanningen voor klimaatadaptatie zijn van cruciaal belang om de veerkracht en de crisisresponscapaciteit van de EU te versterken. De Europese Raad maakte de balans op van de voorbereidingen voor de conferentie van de Verenigde Naties over klimaatverandering van 2023 in Dubai (COP28) en riep op tot meer wereldwijde actie en ambitie, waarbij hij benadrukte dat, volgens de verslagen van de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering, de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen vóór 2025 zijn piek moet bereiken om de opwarming van de aarde tot ongeveer 1,5 °C te beperken. De Europese Raad vraagt dat de Europese Unie tijdens de COP28 de breedste steun zou uitspreken voor de mondiale toezegging over hernieuwbare energie en energie-efficiëntie.
24. Naar aanleiding van de schade aan kritieke infrastructuur in de Oostzee als gevolg van externe activiteiten benadrukt de Europese Raad dat doeltreffende maatregelen nodig zijn om de veerkracht van kritieke infrastructuur te versterken en de beveiliging ervan te waarborgen. Hij onderstreept voorts het belang van een alomvattende en gecoördineerde aanpak van de paraatheid en crisisrespons en van de Europese Unie, [onder meer via het Uniemechanisme voor civiele bescherming,] waarbij ervoor wordt gezorgd dat alle sectoren bijdragen tot een alle risico's omvattende aanpak.

25. De Europese Raad is zeer bezorgd over de veiligheidssituatie in het noorden van Kosovo*. Hij veroordeelt met klem de gewelddadige aanval op de Kosovaarse politie van 24 september 2023. De Europese Unie verwacht dat de daders worden aangehouden en snel voor de rechter worden gebracht en dat Servië volledig meewerkt en alle nodige stappen onderneemt. Kosovo en Servië moeten niet-aflatende de-escalatie-inspanningen blijven leveren, met name door zo spoedig mogelijk nieuwe verkiezingen te houden in het noorden van Kosovo, met actieve deelname van Kosovaarse Serviërs. Het uitblijven van de-escalatie van de spanningen zal gevolgen hebben. De Europese Raad betreurt het gebrek aan uitvoering door beide partijen van de Overeenkomst over het pad naar normalisering, de uitvoeringsbijlage daarvan en andere overeenkomsten die zijn bereikt in het kader van de door de EU gefaciliteerde dialoog, onder leiding van de hoge vertegenwoordiger en gesteund door de speciale vertegenwoordiger van de EU. Hij roept Kosovo en Servië ertoe op deze onverwijld en zonder voorwaarden uit te voeren. Dit omvat ook de oprichting van de vereniging/gemeenschap van gemeenten met een Servische meerderheid. De normalisering van de betrekkingen is een essentiële voorwaarde voor het Europese traject van beide partijen en beide dreigen belangrijke kansen mis te lopen zolang er geen vooruitgang wordt geboekt.
26. De Europese Raad onderstreept zijn steun voor het bevorderen van een duurzame vrede tussen Armenië en Azerbeidzjan op basis van wederzijdse erkenning van soevereiniteit, onschendbaarheid van de grenzen en territoriale integriteit. De Europese Raad uit zijn diepe bezorgdheid over de recente massale ontheemding van Armeniërs uit Karabach. De Europese Unie zal Armenië humanitaire bijstand en bijstand voor civiele bescherming blijven verlenen. Vluchtelingen moeten de vrijheid hebben hun recht op terugkeer uit te oefenen, zonder enige voorwaarde, met internationale monitoring en met inachtneming van hun geschiedenis, cultuur en mensenrechten. De Europese Raad blijft deze kwestie van nabij volgen. De Europese Raad moedigt beide partijen aan het Brusselse normalisatieproces snel te hervatten.

* Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244/1999 van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

27. De Europese Raad hield een strategische bespreking over de situatie in de Sahel. Hij spreekt zijn bezorgdheid uit over de aanhoudende achteruitgang van de veiligheidssituatie in de Sahel, die nog wordt verergerd door politieke instabiliteit. De Europese Raad onderstreept dat de stabiliteit van de Sahel en de ruimere regio, met inbegrip van naburige kuststaten, van cruciaal belang is voor de veiligheid en welvaart van de EU. De humanitaire situatie van de mensen die in de Sahel leven, is eveneens een belangrijk punt van zorg. De Europese Unie zal blijven samenwerken met de Ecowas en belangrijke partners in de regio. De Europese Raad verzoekt de hoge vertegenwoordiger en de Commissie met opties te komen om het optreden van de EU en de relevante instrumenten af te stemmen op de huidige situatie in de regio. De Europese Raad roept op tot de onmiddellijke vrijlating van president Bazoum en zijn gezin.

De Europese Raad veroordeelt met klem de recente terroristische aanslagen in Frankrijk en België, waarbij Zweedse en Franse onderdanen zijn gedood en gewond raakten. De Europese Unie is eensgezind en vastberaden in de strijd tegen elke vorm van terrorisme, haat en gewelddadig extremisme. Wij roepen alle Europese instellingen en lidstaten op gezamenlijke inspanningen te leveren om alle beleidsterreinen in dit verband te mobiliseren.